

Oponentský posudek

Jana Daly: Teologické důvody charitativní činnosti církve (diplomová práce předložená na KTF UK v Praze roku 2009)

Práce má celkem 102 stran včetně sedmi stran použité literatury, seznamu užitých zkratk, jedné přílohy a resumé v českém a anglickém jazyce. Skládá se z úvodu, úvodní kapitoly popisující cíl a metodiku práce, 7 kapitol a závěru.

Autorka se rozhodla odpovědět ve své práci na otázku, zdali a jak je charitativní činnost církve teologicky ukotvena. Zaměřuje se tedy na zdroje a důvody charity ve smyslu diakonického křesťanského či církevně organizovaného jednání. Činí tak ve dvou krocích. V teoretické části se zaměřuje nejprve na charitativní činnost v historické perspektivě, přičemž zvláštní pozornost věnuje starověké církvi. V další části typizuje na vybraných světcích, známých z oblasti charitativního působení, motivace a důvody pro jejich nasazení v charitativní oblasti. V následující kapitole s názvem „Pravoslaví a jeho sociální aspekt“ se autorka dotýká pozoruhodné otázky ohledně důvodů neočekávané rozdílnosti v menší sociální a charitativní angažovanosti pravoslavných církví ve srovnání s církví katolickou (ale rovněž s protestantskými církvemi). V následující autorské části Jana Daly usiluje o přehled pramenů pro charitativní činnost církve, které rozlišuje na biblické texty a na specifické teologické prameny, zejména na církevní dokumenty, a o nástin základních témat relevantních pro odůvodnění charitativní činnosti církve.

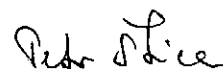
Autorka velmi zřetelně tematizuje cíl své práce stejně jako metody, jejichž prostřednictvím se snaží nalézt odpovědi na položené otázky, což se jí daří. Zakotvuje diakonii přesvědčivě ve víře v Boha, v biblických textech i v systematické teologii. Za velmi podnětné lze pokládat pojednání o charitativní činnosti v pravoslavné církvi, které – alespoň nakolik je mi známo – není v češtině patřičným způsobem zpracováno. Autorka zde upozorňuje na paradox, že ačkoli ortodoxní církve vycházejí ze stejných posvátných normativních textů a z velmi podobné teologické tradice jako tradice katolická, paradoxně se v ortopraxi odlišují jak na rovině diakonie, tak na rovině kerygmatické (Jana Daly správně upozorňuje na skutečnost, že v pravoslaví lze spatřovat ve srovnání s katolickou denominací rozdílnost nikoli pouze v diakonii, sociální teologii či křesťanské sociální etice, nýbrž také na rovině misí). Důvody vidí především v odlišném pojetí spirituality a praktické ekleziologie, zvláště ve vztahu ke společnosti, a snad i rozdílné soteriologie, která je více soustředěna

pouze na duchovní rovinu lidského bytí. Zde by bylo možné pouze poněkud polemizovat s označením podkapitoly 5.5 slovy „Obhajoba katolického pojetí na pozadí situace v pravoslaví“, poněvadž se nejedná o apologii (a tu text ani nepředkládá), nýbrž spíše o porovnání, jehož prostřednictvím lze poukázat mj. právě na souvislosti mezi etikou a sociální angažovaností křesťanů a církevních společenství na jedné straně a systematickou teologií na straně druhé. Autorka celkově biblické základy charitativní péče představuje pečlivě, i když se nevěnuje podrobnějšímu exegetickému výkladu některých klíčových textů (např. lukášovského podobenství o milosrdném Samařanovi). Teologickou reflexi by bylo vhodné doplnit o pojednání celostního pojetí spásy („spásy podle člověka“) jako zdroje charitativní činnosti, případně o pojednání vybraných teologickoetických principů, zejména principu solidarity.

Co se týká formálního hlediska, v textu lze nalézt pouze málo nedostatků, zejména v používání interpunkčních znamének, jejich množství však není vysoké. Celkově má práce vedle obsahové stránky rovněž po stránce formální velmi dobrou úroveň. Autorka korektně využívá odbornou literaturu, která je k dispozici.

Předkládanou práci bez pochybností doporučuji k obhajobě.

V Praze 30. května 2009

ThLic. Petr Štica